

PRESENTACIÓ

El dossier «Vides paral·leles» el vam començar el 2024. Ens proposàvem convocar possibles comparacions entre Joan Maragall i altres poetes del seu temps amb qui hagués viscut «vides paral·leles», és a dir, escrivint poesia en altres llocs i en altres llengües, però a la mateixa època. Aquella primera comparació ens va oferir un primer tast del calidoscopi creat a partir d'un triple prisma: el dels autors del tombant de segle vistos des de Maragall, el de Maragall vist a través dels punts de comparació que oferien aquests autors i el dels diferents focus dels estudiosos contemporanis, que permet trobar-hi similituds, diferències, continuïtats o transformacions. D'aquesta manera, l'any passat Maragall va ser confrontat a quatre autors: Kostís Palamàs, Isaac Leib Peretz, Georg Trakl i Konstandinos Kavafis. Enguany ens proposem ampliar la perspectiva del mateix dossier i, gràcies a les noves col·laboracions, n'hi afegim sis més: Judith Gautier, Jane de La Vaudère, Ada Negri, Hayyim Nahman Bialik, Ahmed Shawqi i Francisco Matos Paoli. Tornem a tenir poetes que van viure principalment en altres llocs –només Shawqi residí també a Barcelona, durant quatre anys– i que, excepte un, van ser coetanis de Maragall. Si bé Matos Paoli és posterior, l'experiència viscuda i la seva poesia ens han semblat, però, perfectament comparables i adients per a aquest dossier. Amb aquest nou elenc, a les tres llengües de la primera part del dossier (grec, ídix i alemany) se n'hi afegeixen cinc més (francès, italià, hebreu, àrab i espanyol) i alhora, comptem amb tres poetes dones, cosa que enriqueix de forma significativa la comparació.

En aquests dos anys, s'han anat traçant dues grans línies temàtiques: d'una banda, la comparació a partir del paper que va jugar Maragall en el desenvolupament de la llengua i en el desenvolupament del nacionalisme català i, de l'altra, la relacionada amb les seves idees estètiques. Tanmateix, en tots els articles les dues línies s'acaben entrelaçant: tal com en Maragall l'obra i l'influx social i cultural són indissociables, també ho acaben sent en la comparació amb altres escriptors.

Els tres primers estudis d'aquest treball es podria dir que parteixen de la comparació de les idees estètiques i que a partir d'aquí l'anàlisi s'allarga a la seva forma de prendre part en la configuració de la societat i en les expectatives del període històric. Marta Marfany, en el seu article sobre la poeta Judith Gautier, destacada wagnerista, repassa les afinitats i les idees pròpies del tombant de segle europeu que comparteixen els dos poetes. Compara traduccions i poemes i suggereix fins i tot una lectura d'alguns textos de Gautier a partir de les propostes poètiques i sobre la traducció dels assaigs de Maragall

tot evidenciant-hi una clara confluència. Myriam Mallart destaca la distància entre Joan Maragall i Jane de La Vaudère, no només per les característiques l'obra, sinó pel respectiu posicionament en el món que els envoltava i en el qual configuren la seva imatge autorial. Aquesta mena d'«encontre inesperat» entre els dos autors ens serveix no només per fer-nos present una escriptora força oblidada, sinó per fer-nos també conscients de com es forma (i com es perd) una presència dins el camp de la recepció. A continuació, Guillem Cunill ens transporta de França a Itàlia de la mà d'Ada Negri i exposa la paradoxa que les dissemblances entre els dos autors es troben fins i tot en el que més els acosta: Maragall i Negri coincideixen en el fet de pouar la poesia a partir de les experiències pròpies, però la manera d'aproximar-s'hi i les impressions que n'extreuen acaben esdevenint clarament oposades. Com també en el cas de La Vaudère, el gènere té un paper determinant en aquesta diversitat de postures.

Els tres textos següents se centren més en el paper dels poetes en l'afirmació lingüística i nacional. Margarida Castells ens introdueix a la figura d'Ahmed Shawqi, «poeta nacional» egipci i, fins i tot, de la «nació àrab», i honorat pels seus contemporanis amb l'apel·latiu de «príncep dels poetes» –cosa que suggereix a qui llegeix aquest article no sols la comparació amb Maragall sinó també amb Josep Carner. Castells presenta la vida de Shawqi en el món de l'aristocràcia del Caire i els moments que el van portar a prendre partit a favor dels egipcis i contra l'opressió de la dominació estrangera. Aquesta és, però, només la primera part d'un article que continuarà en el número d'*Haidé* de l'any que ve. Manuel Forcano, al seu torn, posa Maragall costat per costat amb el poeta hebreu originari d'Ucraïna Hayyim Nahman Bialik, considerat també «poeta nacional», en tant que figura clau de la renaixença cultural hebrea i promotor de la llengua hebrea moderna. Forcano ens dona a conèixer la seva obra i les condicions en què es va gestar, i ens convida a pensar en la relació entre la teoria de la paraula viva i l'esforç de Bialik de convertir els mots d'una llengua morta, com era llavors l'hebreu, en expressions que poguessin tornar a viure. L'última contribució, signada per Maria Grau, ens aparta lleugerament dels anys que va viure Maragall. Ens permet, en canvi, obrir una nova perspectiva, la de l'emancipació del colonialisme. Francisco Matos Paoli és un poeta porto-riqueny compromès amb l'alliberació del seu poble del colonialisme dels Estats Units: Maria Grau en compara el concepte de «poesia total» amb la «paraula viva» de Maragall i el *Canto de la locura* amb el «Cant dels joves» i el «Cant de la senyera». En tots dos, l'espiritualitat i la idea d'enlairament, entre d'altres, contribueixen a imaginar horitzons de llibertat.

Es tracta d'un seguit de retrobaments, entre aquests poetes i Maragall, que físicament no van tenir lloc, però que ens alegrem de poder presentar com a possibilitats, teòriques més que utòpiques, en aquestes pàgines.

Helena Badell